

FACTSHEET

Cookies: Privacy by design and default

Inleiding

In deze factsheet beschrijven we wat cookies zijn en welke regels de wetgeving daaraan stelt. Omdat tracking cookies het meest gereguleerd zijn, ligt in deze factsheet de focus op tracking cookies.

Deze factsheet heeft de titel “Cookies: Privacy by design and default”. Daarmee bedoelen we dat de technologie zo wordt ontworpen en ingesteld dat deze naleving van de toepasselijke privacywetgeving afdwingt. Alleen op die manier wordt geborgd dat de cookiespraktijk in overeenstemming is met de geldende juridische kaders.

In deze factsheet komen de volgende onderwerpen aan bod:

- We onderscheiden de verschillende categorieën cookies en hun werking.
- We beschrijven de relatie tussen cookies en persoonsgegevens.
- We beschrijven het juridisch kader rondom cookies.
- We beantwoorden essentiële vragen rondom cookies.

Cookies

Telecommunicatiewet

AVG

Toestemming

AVG-grondslag

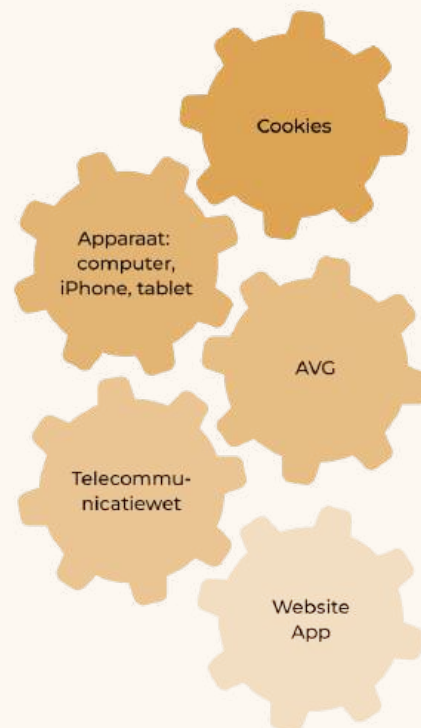
Informatieplicht

1. Cookies: klein bestand, groot verstand

Cookies zijn kleine bestanden die de eigenaar van een website op het apparaat van een bezoeker plaatst. Bijvoorbeeld op een computer, laptop, smartphone of tablet. Zo kan de eigenaar de websitebezoeker volgen en daarbij informatie verzamelen of opslaan over het websitebezoek of over (het apparaat van) de bezoeker.

Deze cookies en andere vergelijkbare technieken kunnen onrechtmatig handelen jegens betrokkenen in de hand werken door het aantasten van hun privacyrechten. Omdat het hier gaat om grondrechten gelden er op grond van de Telecommunicatiewet (Tw) en Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) strenge regels voor technieken die websitebezoekers volgen en gegevens verzamelen

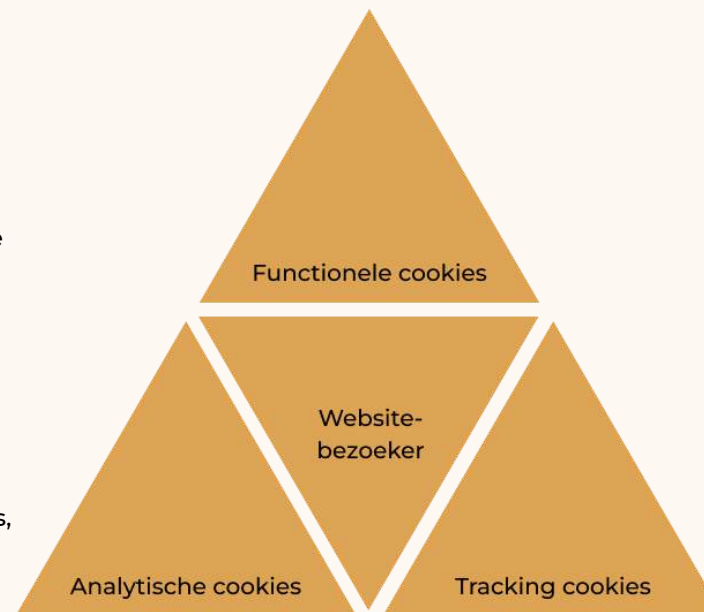
Er worden drie hoofdcategorieën cookies onderscheiden:

1. Functionele cookies
2. Analytische cookies
3. Tracking cookies

1.1 Functionele cookies, analytische cookies en tracking cookies

Cookies worden ingezet als middel om gebruikers te identificeren en te volgen. Door voortschrijdende ontwikkelingen van allerlei technieken om gebruikers te identificeren en te volgen ontstaan er grijze gebieden. Daardoor wordt het ook steeds lastiger om te bepalen of er überhaupt sprake is van functionele cookies, analytische cookies of tracking cookies.

Hieronder beschrijven we de voornaamste kenmerken van de drie categorieën cookies, wat hun doel is en welk toestemmingsregime er geldt.

Functionele cookies

(geen of geringe privacy-inbreuk)

Analytische cookies

(geringe privacy-inbreuk)

Tracking cookies

(grote privacy-inbreuk)

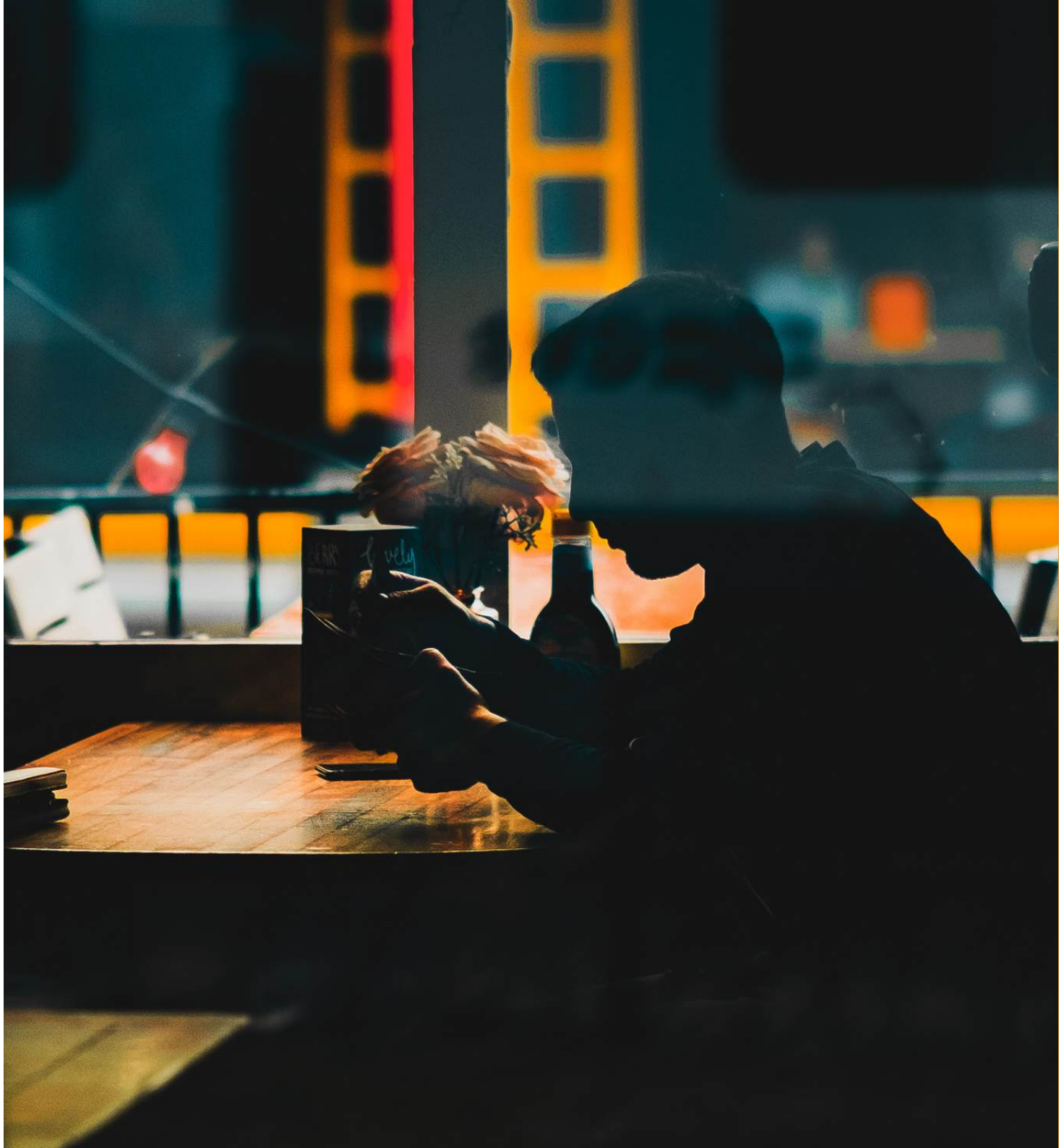

Categorie type cookies	Wat is het?	Doel	Toestemming
Functionele cookies Art 11.7a lid 3 sub a Tw. Art 6 lid 1 sub f AVG	Cookies die worden ingezet om een website of app goed te laten functioneren en dus technisch noodzakelijk zijn om de kwaliteit en effectiviteit van het functioneren van een website te garanderen. Bij een bezoek aan een website wordt het IP-adres van de bezoeker verwerkt en worden daarbij functionele cookies geplaatst. Deze cookies hebben geen of geringe gevolgen voor de persoonlijke levenssfeer van de websitebezoeker.	Het gaat om cookies die ten doel dienen de uitvoering van de communicatie mogelijk te maken of die strikt noodzakelijk zijn om ervoor te zorgen dat de aanbieder van een door de gebruiker gevraagde dienst van de informatiemaatschappij deze dienst kan leveren. Het gaat bijvoorbeeld om het opslaan van een wachtwoord waardoor een bezoeker gemakkelijker toegang tot een bepaalde website krijgt of het onthouden van standaard instellingen.	Deze functionele cookies mogen zonder toestemming worden geplaatst en/of uitgelezen. Als geen toestemming benodigd is voor het plaatsen en uitlezen van een cookie uit hoofde van de Tw, dan is dat ook niet nodig voor de eventuele verwerking van daaruit voortvloeiende persoonsgegevens op basis van de AVG. Voor deze verwerking kan een beroep worden gedaan op de verwerkingsgrond gerechtvaardigd belang (artikel 6 lid 1 sub f AVG) van de partij die verantwoordelijk is voor deze verwerking (of een derde).
Analytische cookies Art 11.7a lid 3 sub b Tw. Art 6 lid 1 sub f AVG	Analytische cookies hebben tot doel het gebruik van website/app en hun diensten te verbeteren. Deze cookies verzamelen informatie over bezoekersaantallen, clicks op links en filmpjes, en op welke apparaten de website of app bezocht wordt. Indien bij een bezoek van een website het IP-adres van de bezoeker wordt verwerkt en daarbij analytische cookies geplaatst worden dan worden er persoonsgegevens verwerkt. Het verwerken van een IP-adres inherent is aan het bezoeken van een website, want door het IP-adres weet een webserver, waar de gevraagde informatie naartoe moet worden gestuurd.	Het doel is enkel inzichten, in geaggregeerde vorm, voor een websitebeheerder genereren die betrekking hebben op diens eigen website en noodzakelijk zijn voor de behartiging van het belang van het verzorgen en verbeteren van de website. De inbreuk op de privacy van websitebezoeker dient beperkt te zijn en het doel, het verzorgen en verbeteren van de website, dient niet op een andere minder nadelige wijze te kunnen worden bereikt.	Met het IP-adres is een computer te identificeren, aan de hand waarvan het mogelijk is een natuurlijk persoon te identificeren. Toestemmingsvereiste geldt niet indien en voor zover analytische cookies privacyvriendelijk zijn ingericht. Mits privacyvriendelijk ingericht, kan voor deze verwerking een beroep worden gedaan op de verwerkingsgrondslag 'gerechtvaardigd belang' van de partij die verantwoordelijk is voor deze verwerking (of een derde).
Tracking cookies Art 11.7a lid 1 Tw. Art 6 lid 1 sub a AVG	Een cookie kan gekwalificeerd worden als een tracking cookie als het tot doel heeft het in kaart brengen van (individuele) bezoekers en hun surfgedrag, en waarmee dus persoonsgegevens worden verwerkt. Tracking cookies bevatten doorgaans een uniek ID, een willekeurige lijst van karakters, die wordt toegewezen aan de browser van een bepaalde websitebezoeker. Bij iedere website die een link heeft met de cookies-aanbieder en die met die browser wordt bezocht, wordt dezelfde tracking cookie uitgelezen.	Het gaat om cookies die worden geplaatst en gelezen, vaak door een ander dan de door gebruiker gekozen site (domein), en die bedoeld zijn om gegevens te verzamelen over het surfgedrag van de gebruiker. Deze gegevens kunnen vervolgens worden gebruikt voor marketingdoeleinden. Doel is om surfgedrag, interesses en/of andere gegevens van internetgebruikers te verzamelen en te analyseren voor commerciële doeleinden.	Gebruik van tracking cookies vereist voorafgaande toestemming van de betrokkene op basis van artikel 11.7a lid 1 van de Telecommunicatiewet en de AVG.

1.2 First party cookies en third-party cookies

Een first-party cookie is gekoppeld aan dezelfde webserver als de website die wordt bezocht. Dit betekent dat die bezochte website zelf cookies plaatst op de apparaten van bezoekers, bijvoorbeeld om verschillende browsers van elkaar te onderscheiden en inzicht te krijgen in hoe de website wordt gebruikt en welke pagina's het meest worden bezocht.

Third-party cookies worden geplaatst en uitgelezen door adservers van third-party-cookieaanbieders, in reactie op een zogenoemde cookie call.

2. Diensten voor cookies

Eigenaren van websites en mobiele applicaties willen maar al te graag weten hoe bezoekers hun en andere omgevingen op het internet gebruiken. Spelers op het gebied van digitale marketing, media advertising, real time advertentie-veilingen (Adtech-industrie) spelen daarop in en bieden daarvoor diensten aan. Zo worden er op de markt onder meer advertentie- en analytische diensten aangeboden die werken met technologie, zoals cookies, om internetgebruikers te volgen. Als een dergelijke dienst geïnstalleerd wordt, dan worden, al dan niet via websites van derden, zogeheten cookies op computers en/of andere mobiele apparaten geplaatst.

Met de jaren is er een ecosysteem rondom cookies, voornamelijk tracking cookies, ontstaan dat complex, ongrijpbaar en ondoorzichtig is en waarin verschillende actoren een rol spelen. De actoren zijn hoofdzakelijk: website/app-eigenaren, website/app-exploitanten, aanbieders van advertentie- en analytische diensten, platforms voor advertentiediensten, publishers, en advertisers. Elke actor heeft wel een bepaalde mate van invloed, zeggenschap en/of beslissings-bevoegdheid over de inzet en het gebruik van cookies. Dat maakt ook dat actoren een gedeelde verantwoordelijkheid hebben. In de jurisprudentie is bepaald dat actoren zich niet achter elkaar kunnen verschuilen omdat ze bijvoorbeeld het een en ander hebben uitbesteed aan een derde partij, of omdat de andere partij de techniek heeft ontworpen of de instellingen heeft verzorgd.

Analytische dienst

Gericht op het analyseren van gedrag van websitebezoekers.

Advertentiedienst

Gericht op websites die advertentieruimte te koop aanbieden aan adverteerders die gebruikmaken van de advertentiedienst.

Via een advertentiedienst kunnen adverteerders hun advertenties tonen op de advertentieruimte van de eigen website alsmede ook 'third-party' websitebeheerders.

2.1 Proces tracking cookies: van keuze cookies tot gebruik informatie

Het proces rondom de inzet van cookies kan beschreven worden in zes fasen, zoals hieronder weergegeven. Het toepassen van privacy by design en default begint al voorafgaand het kiezen van dienst tot aan het gebruik van cookie-informatie. Bij het keuzeproces, ontwerpproces en instellen van een dienst, dient privacy geborgd te zijn.

1. Kiezen	2. Integreren	3. Aanroepen	4. Plaatsen	5. Uitlezen	6. Gebruiken
Advertentie- en analytische dienst kiezen	Stukje cookie-code integreren op website	Bij bezoek website worden cookies aangeroepen	Cookies plaatsen op apparatuur website-bezoeker	Bij (nieuw) bezoek zorgt nieuwe call voor uitlezen	Beslissen of cookie(informatie) gebruikt wordt

6 proces-fasen van cookies

- 1. Keuze:** Website-eigenaar kiest een bepaalde cookies-dienst (adserver).
- 2. Integratie:** Websitebeheerder integreert een stukje code, zoals Java-Script, op de website.
- 3. Aanroepen:** Als website wordt bezocht door een bezoeker dan worden de cookies aangeroepen.
- 4. Plaatsen:** De code plaatst de cookies op randapparatuur (laptop, smartphone, tablet en andere devices) van websitebezoeker.
- 5. Uitlezen:** Bij een (nieuwe) websitebezoek met dezelfde code wordt de cookie uitgelezen door de adserver.
- 6. Gebruiken:** Na uitlezen wordt beslist of cookie-informatie wordt gebruikt.

Werking cookies: call, aanroepen en plaatsen

- 1. Laden website:** Bij inladen website stuurt browser van websitebezoeker een HTTP-verzoek naar de webserver van de website.
- 2. Cookie call:** Na inladen website wordt door de code automatisch een verzoek gedaan aan de advertentieserver ("adserver") verbonden aan de cookie (een "cookie call").
- 4. Cookies aanroepen:** Afhankelijk van de inhoud van de cookie-code wordt bepaald welke cookies zullen worden aangeroepen via de cookie call.
- 5. Cookies plaatsen:** De adserver reageert automatisch op de cookie call door de verzochte cookie(s) bij de websitebezoeker te plaatsen (set-cookie).

Uitlezen cookies:

Als de website opnieuw wordt bezocht – of een andere website met dezelfde cookie-code – zorgt de nieuwe cookie call ervoor dat de cookie ook wordt uitgelezen door de adserver.

Gebruik cookie-informatie:

Een third party cookie-aanbieder zal op moment van uitlezen beslissen of de cookie(informatie) ook daadwerkelijk wordt gebruikt voor het betreffende doel (bijv. analytisch of tonen van gepersonaliseerde advertenties).

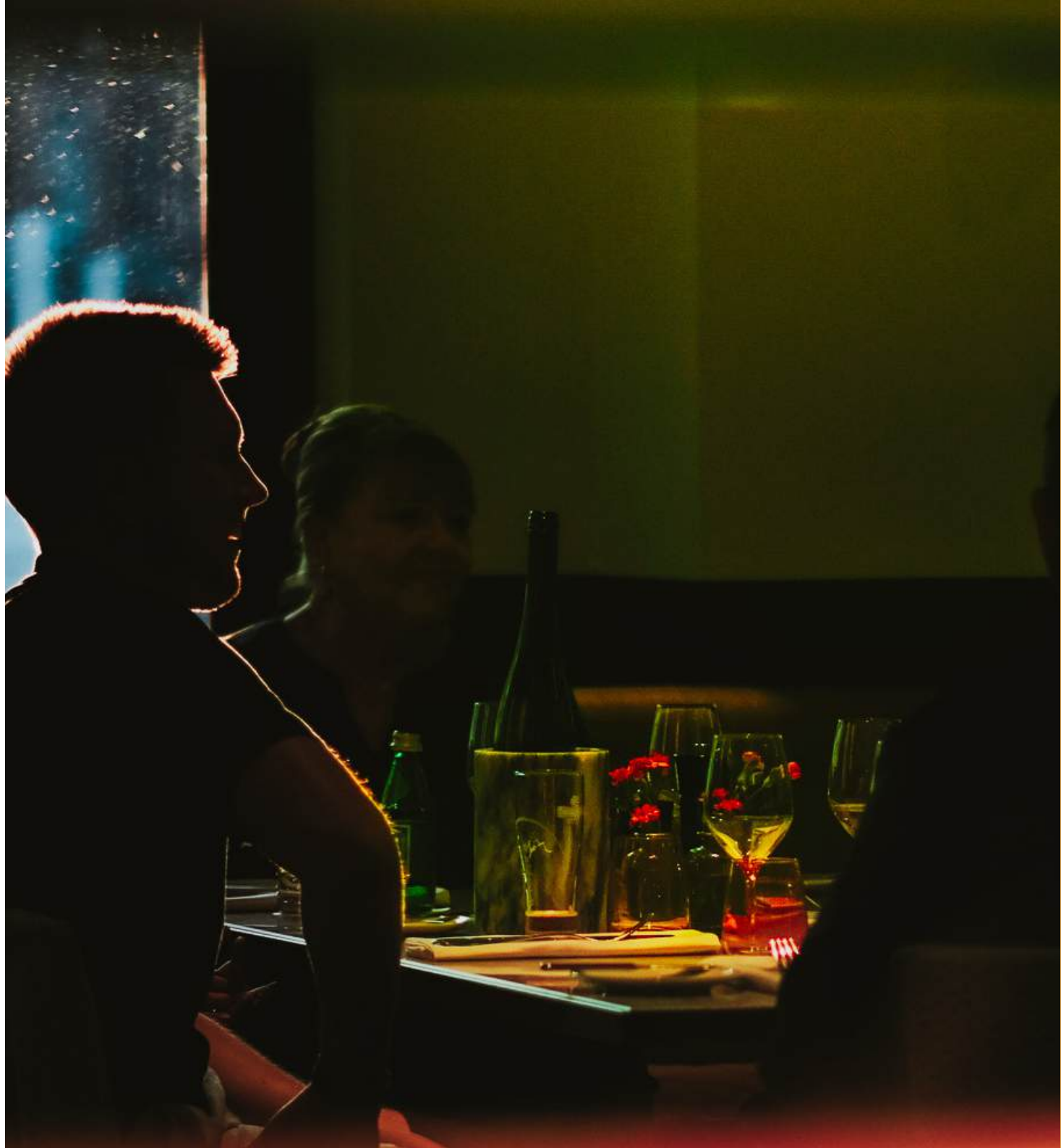
Wanneer is er sprake van verwerking?

Het is niet zo dat 'verwerking' pas aan de orde is wanneer persoonsgegevens daadwerkelijk worden uitgelezen ten behoeve van advertenties; het vastleggen van deze gegevens in een cookie is al voldoende. Door tracking cookies te plaatsen, deze automatisch te laten vullen met persoonsgegevens zodra iemand de desbetreffende website bezoekt en deze gegevens later uit te lezen, is in al deze genoemde fasen sprake van verwerking van persoonsgegevens.

2.2 Gebruikersprofielen opbouwen

Tracking cookies worden doorgaans gebruikt voor 'targeted advertising': het afstemmen van advertenties op individuele gebruikers. Cookies worden dan geplaatst voor het vastleggen van persoonsgegevens, waarmee profielen kunnen worden opgebouwd die weer kunnen worden uitgelezen ten behoeve van advertentiedoeleinden.

Deze gebruikersprofielen worden bijgehouden om gebruikers te herkennen als zij het internet bezoeken. Binnen een fractie van een seconde wordt door het Real-Time Bidding (RTB) systeem een internetgebruiker herkend en een op hem of haar afgestemde advertentie getoond.

3. Regelgeving cookies

De bescherming van natuurlijke personen bij de verwerking van persoonsgegevens is een grondrecht, zoals aangegeven in overweging 1 van de AVG. Krachtens artikel 8, lid 1, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie en artikel 16, lid 1, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie heeft eenieder recht op bescherming van zijn persoonsgegevens. Personen kunnen ageren tegen een (vermeende) inbreuk op hun grondrechten.

Daarom is het gebruik van tracking cookies of andere soortgelijke technieken gebonden aan strenge regels. Cookies waarvoor toestemming vereist is om op de computers en/of apparaten van betrokkenen te (doen) plaatsen dan wel uit te lezen of te gebruiken, moet voorafgaande rechtsgeldige toestemming zijn verkregen. Oftewel: tracking cookies op computers of andere apparaten plaatsen, uitlezen en gebruiken, zonder voorafgaande toestemming is niet toegestaan. De regels rondom cookies staan in de Telecommunicatiewet (Tw) en de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) en gelden voor alle te onderscheiden processen: het (doen) plaatsen van cookies, het uitlezen van cookies en het gebruiken van cookie-informatie.

Toepasselijke wetsartikelen

Telecommunicatiewet:

- Art. 11.7a Tw (cookiebepaling)

Algemene verordening gegevensbescherming:

- Art. 5.1.a AVG (transparantie)
- Art. 6 AVG (grondslagen)
- Art. 7 AVG (vorm toestemming)
- Art. 13 AVG (informatieplicht)
- Art. 14 AVG (informatieplicht)

Het (doen) plaatsen van cookies

Het uitlezen van cookies

Het gebruiken van cookie-informatie

3.1 De cookiewet bestaat niet, wel de Telecommunicatiewet en de AVG

Voor het plaatsen en lezen van tracking cookies is voorafgaande toestemming nodig van de betrokkene op basis van artikel 11.7a van de Telecommunicatiewet en voor het daarop verzamelen/verwerken van persoonsgegevens op grond van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG).

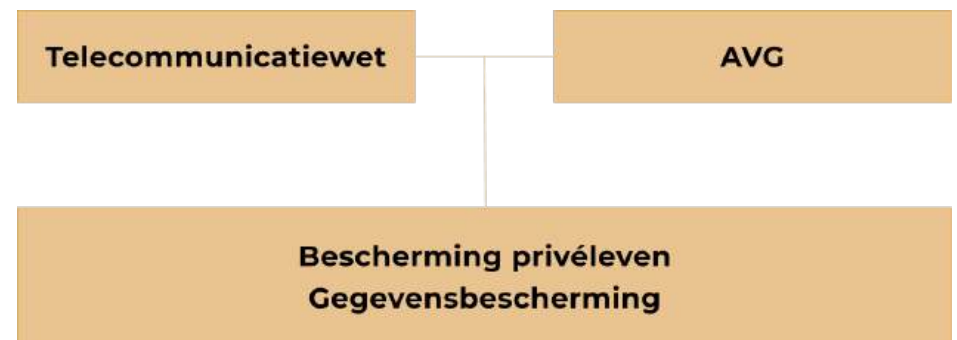
Bescherming inmenging privéleven

Artikel 11.7a lid 1 van de Telecommunicatiewet is de implementatie van artikel 5 lid 3 van de e-Privacyrichtlijn (2002/58/EG). De e-Privacyrichtlijn beoogt de gebruiker te beschermen tegen inmenging in zijn privéleven, ongeacht of die inmenging betrekking heeft op persoonsgegevens. Dit betekent dat de door de richtlijn gegeven bescherming van toepassing is op alle informatie die is opgeslagen op eindapparatuur ongeacht of het gaat om persoonsgegevens. Het doel is om de gebruiker te beschermen tegen het risico dat verborgen identificatoren en andere vergelijkbare programmatuur zonder medeweten binnenkomt op zijn apparaat, ook genoemd “randapparatuur”. Kortom: het plaatsen en uitlezen van tracking cookies vereist voorafgaande toestemming op grond van artikel 11.7a lid 1 van de Telecommunicatiewet, en wanneer daarbij persoonsgegevens worden verwerkt, geldt aanvullend het toestemmingsvereiste uit de AVG.

Tot wie richt de cookiebepaling zich?

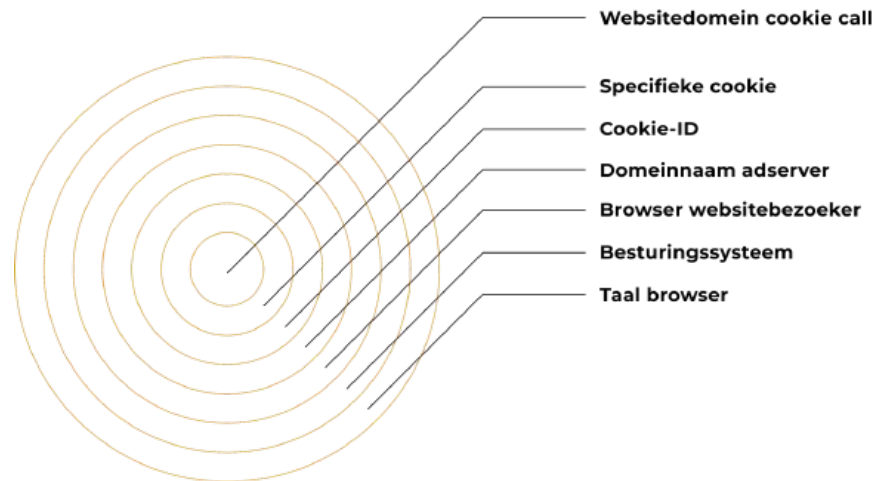
De bepaling in 11.7a lid 1 Tw richt zich tot degene die de informatie op het randapparaat opslaat dan wel tot degene die zich toegang verschaft tot informatie op het randapparaat. De plaatser van de cookie is degene tot wie het eerste lid zich richt. Deze plaatser kan de aanbieder van de betreffende website zijn, maar dat hoeft niet. Het kan ook een derde zijn die met de aanbieder van de website (of een tussenpersoon) is overeengekomen dat hij via de website cookies mag plaatsen/lezen.

De verwerkingsverantwoordelijken in de zin van de AVG moeten voor de verwerking van de persoonsgegevens middels cookies een rechtsgeldige verwerkingsgrondslag hebben (artikel 5 en 6 AVG). In het geval van tracking cookies waarmee persoonsgegevens worden verwerkt is dat in de regel de a-grond van art 6 AVG zijn: “de betrokkene heeft toestemming gegeven voor de verwerking van zijn persoonsgegevens voor een of meer specifieke doeleinden”.

3.2 Welke gegevens worden er verwerkt bij een **cookie call**?

Tracking cookies worden geplaatst voor het vastleggen van persoonsgegevens, waarmee profielen kunnen worden opgebouwd die kunnen worden uitgelezen ten behoeve van advertentiedoeleinden. Bij tracking cookies worden dus persoonsgegevens verwerkt, zoals het IP-adres van de internetgebruiker. Met een cookie worden echter meer (persoons)gegevens verwerkt. Bij een cookie call stuurt de browser van de websitebezoeker o.m. de volgende gegevens mee:

Toestemming en cookiebanner

Tracking cookies mogen slechts op de computer en/of apparaten worden geplaatst nadat de gebruiker van die computer en/of apparaten daarvoor rechtsgeldige toestemming heeft gegeven. Dit vloeit voort uit de AVG en de Tw. Het verschil in het toestemmingsvereiste in beide wetten is als volgt:

- Artikel 6 lid 1 sub a AVG spreekt van toestemming van de betrokkenen (zijnde natuurlijke personen op wie de persoonsgegevens betrekking hebben).
- Artikel 11.7a Tw spreekt over toestemming van de betrokken gebruiker (natuurlijke persoon of rechtspersoon die gebruikmaakt van een openbare elektronische communicatiedienst).

Een cookiebanner, bedoeld voor het verkrijgen van toestemming, dient te voldoen aan de daarvoor gestelde eisen. Het toepassen van dark patterns bij het verkrijgen van toestemming via banners is niet toegestaan. Bij toestemming moet altijd sprake zijn van een vrije en geïnformeerde keuze, en er moet een directe mogelijkheid tot weigeren en/of wijzigen zijn.

Ten aanzien van toestemming en cookiebanners is o.a. het volgende niet toegestaan:

- Situaties waarin een toestemmingssignaal niet wordt afgewacht of waarin toestemming is geweigerd.
- Het hanteren van een cookiebanner die het weigeren van cookies moeilijker maakt dan het accepteren daarvan.
- Toestemming reeds aangevinkt hebben, met een verwijzing naar een pagina met 'meer informatie'.
- Cookies reeds plaatsen of uitlezen voordat een websitebezoeker een knop van de cookiebanner heeft aangeklikt.
- Een op een cookiebanner geplaatste cookieweigering negeren.
- Verkregen toestemming van de websitegebruiker die geen 'geïnformeerde' en/of 'vrije' toestemming is.

4. Wie is de **verwerkings-verantwoordelijke**?

Wie kan worden aangemerkt als verwerkings-verantwoordelijke ten aanzien van de cookies en wie als verwerker? Ten eerste is het zo dat ingeschakelde leveranciers of dienstverleners die uitsluitend cookies plaatsen namens en ten behoeve van een ander, opdrachtgever, kunnen worden aangemerkt als verwerker. In dat geval is een verwerkersovereenkomst nodig. Als een leverancier of dienstverlener echter ook eigen tracking cookies plaatst of zelf het doel en de middelen vaststelt, kan deze ook worden aangemerkt als verwerkingsverantwoordelijke.

De praktijk is weerbarstiger. De (rechts)personen die in het ecosysteem invloed uitoefenen op de betreffende verwerking van de persoonsgegevens en dus deelnemen aan de vaststelling en het doel en de middelen voor deze verwerking, kunnen verwerkingsverantwoordelijken zijn. Maar wie zijn dat dan? Dat zijn in de eerste plaats de website-eigenaren en -beheerders, maar ook alle andere actoren in het ecosysteem kunnen beschouwd worden als verwerkingsverantwoordelijken.

Ook partijen die tracking cookies ontwikkeld hebben en deze beschikbaar stellen aan de website-eigenaren en -beheerders, met wie afspraken zijn gemaakt over onder meer de privacyregels, zijn aan te merken als verwerkingsverantwoordelijken. Deze verschillende actoren in het ecosysteem kunnen als keten-partners ook aangemerkt worden als gezamenlijk verwerkingsverantwoordelijken in de zin van artikel 26 AVG ('joint controllers').

5. Cookieverklaring: informatieplicht

De gedachte achter een cookieverklaring is het informeren van de betrokkene ter bevordering van de transparantie van de gegevensverwerking. De (verwerkings)verantwoordelijke moet de betrokkene actief en ongevraagd op de hoogte stellen van de gegevensverwerking. Op die manier is de betrokkene in staat te volgen hoe gegevens over hem worden verwerkt en om bepaalde vormen van verwerking of onrechtmatig gedrag van de verwerkingsverantwoordelijke in rechte aan te vechten. De betrokkene kan immers alleen zijn rechten onder de wet verwezenlijken indien hij op de hoogte is van de verwerking(en). Het is aan de verwerkingsverantwoordelijke om te bewijzen dat de gegevensverwerking rechtmatig is. Daartoe behoort ook dat de betrokkene vooraf voldoende wordt geïnformeerd over de gegevensverwerking.

Op de verwerkingsverantwoordelijke rust aldus de bewijslast dat zij heeft voldaan aan haar informatieverplichtingen en dat de gegevensverwerking rechtmatig, behoorlijk en transparant is. Een verwerking van persoonsgegevens waarover de (verwerkings)verantwoordelijke de betrokkene niet goed heeft geïnformeerd, is onrechtmatig. In het kader van cookies bepaalt artikel 11.7a, lid 1, van de Telecommunicatiewet dat het opslaan van of het verkrijgen van toegang tot informatie in de randapparatuur van een gebruiker alleen is toegestaan indien:

- de gebruiker duidelijk en **volledig is geïnformeerd** (in ieder geval over de doeleinden waarvoor de door cookies verkregen informatie wordt gebruikt), en
- de gebruiker daarvoor **toestemming** heeft verleend.

De informatieverplichting dient overeenkomstig de TW en AVG plaats te vinden. De toepasselijke wetsartikelen m.b.t. de informatieverplichting staan hieronder.

Wetsartikel	Informatieverplichting
Art. 11.7a lid 1 Tw	Volledig geïnformeerde toestemming.
Art. 5 lid 1 sub a en 2, AVG	De verwerkingsverantwoordelijke is verantwoordelijk voor de naleving van de informatieplicht en kan deze aantonen. Persoonsgegevens moeten worden verwerkt op een wijze die ten aanzien van de betrokkene rechtmatig, behoorlijk en transparant is.
Art. 12 AVG	De verwerkingsverantwoordelijke neemt passende maatregelen opdat de betrokkene de in de artikelen 13 en 14 bedoelde informatie in verband met de verwerking in een beknopte, transparante, begrijpelijke en gemakkelijk toegankelijke vorm en in duidelijke en eenvoudige taal ontvangt.
Art. 13 AVG	Wanneer persoonsgegevens betreffende een betrokkene bij die persoon worden verzameld, verstrekt de verwerkingsverantwoordelijke de betrokkene bij de verkrijging van de persoonsgegevens de informatie zoals genoemd in artikel 13 AVG.
Art. 14 AVG	Wanneer persoonsgegevens niet van de betrokkene zijn verkregen, verstrekt de verwerkingsverantwoordelijke de betrokkene de informatie zoals genoemd in artikel 14 AVG.

FAQ: veelgestelde vragen

Als je cookies wilt inzetten, is het advies om de wettelijke regeling te volgen en privacy by design and default toe te passen. De praktijk rondom cookies is echter complex en weerbarstig. Er kunnen zich verschillende situaties voordoen rondom de inzet en het gebruik van cookies. Daarom volgen hieronder een aantal essentiële vragen en antwoorden.

Vraag

Kan ik in de cookieverklaring volstaan met het mededelen van onze identiteit en verwerkingsdoeleinden?

Antwoord

Nee, je kunt niet volstaan met het mededelen van je identiteit en de verwerkingsdoeleinden. Je zult de betrokkene in veel gevallen nader moeten informeren, voor zover dat nodig is om een behoorlijke en zorgvuldige verwerking mogelijk te maken. Met betrekking tot complexe, technische of onverwachte gegevensverwerkingen, zoals bij cookies, dienen verwerkingsverantwoordelijken, naast de door artikel 13 en 14 van de AVG voorgeschreven informatie, ook afzonderlijk en in ondubbelzinnige taal uit te leggen wat de belangrijkste gevolgen van de verwerking zullen zijn.

De verwerkingsverantwoordelijke zal zich telkens moeten afvragen of de omstandigheden meebrengen dat verwacht mag worden dat de betrokkene een reëel belang heeft bij nadere informatie en, zo ja, wat de omvang van deze informatie dient te zijn.

Vraag

Hoe kan ik ervoor zorgen dat analytische cookies, zoals Google analytics, privacyvriendelijk zijn?

Antwoord

Bij analytische cookies kun je voorzorgsmaatregelen treffen om ongewenste gevolgen voor de bezoeker van de website te minimaliseren. Deze maatregelen omvatten onder meer:

- Privacyvriendelijke instellingen toepassen. Bijvoorbeeld volgens de Handleiding van de Autoriteit Persoonsgegevens voor Google Analytics, door:
 - de stappen 1 tot en met 4 uit de handleiding te volgen;
 - Google Analytics volgens stappenplan privacyvriendelijk in te stellen.
- Een verwerkersovereenkomst met leverancier van dienst ((sub)verwerker), af te sluiten, waarin onder meer is vastgelegd dat het laatste octet van het IP-adres wordt gemaskeerd.
- Waarborgen dat er geen gebruikers-ID's aan IP-adressen worden gekoppeld.
- Zorgen dat de (sub)verwerkers niet zijn toegestaan om de (gemaskeerde) IP-adressen voor eigen diensten te gebruiken.
- Gebruikers in de privacy/cookieverklaring informeren dat er een dergelijke cookies-dienst wordt gebruikt en dat stappen 1 tot en met 4 uit de Handleiding van de AP zijn toegepast.
- Bezoekers bij een eerste bezoek informeren over het gebruik van functionele en analytische cookies.

Vraag

Met het enkel plaatsen van cookies zonder uit te lezen, verwerken wij toch nog geen persoonsgegevens?

Antwoord

Verwerking van persoonsgegevens is niet pas aan de orde wanneer cookies worden uitgelezen ten behoeve van advertenties. Het vastleggen ervan in een cookie is al voldoende. Verwerking omvat ook het plaatsen van tracking cookies, die vervolgens automatisch worden 'gevuld' met persoonsgegevens zodra iemand de desbetreffende website bezoekt, met als doel deze gegevens later uit te lezen.

Vraag

Met een cookie verwerken wij helemaal geen naam en/of adres en dus verwerken wij geen persoonsgegevens?

Antwoord

Het begrip 'persoonsgegevens' wordt ruim uitgelegd en is niet beperkt tot naam-, adres- en woonplaatsgegevens. Voldoende is dat de gegevens van geïndividualiseerde betrokkenen kunnen worden gekoppeld aan een 'identifier' en worden vastgelegd voor verdere verwerking, bijvoorbeeld ten behoeve van advertentiedoeleinden.

Vraag

Met een cookie-ID verwerken wij toch geen persoonsgegevens?

Antwoord

Dit is een onjuiste aanname. Kennelijk leeft de gedachte dat een cookie-ID op zichzelf onvoldoende zou zijn om een natuurlijke persoon direct te identificeren. Volgens de AVG en vaste rechtspraak is een cookie-ID echter een persoonsgegeven. Een cookie-ID is een online identificator waarbij ook het IP-adres van de internetgebruiker wordt meegezonden. Hiermee worden gegevens van geïndividualiseerde betrokkenen gekoppeld aan een 'identifier' en vastgelegd voor verdere verwerking.

Vraag

Mag ik het verkrijgen van toestemming voor cookies contractueel uitbesteden aan mijn partners?

Antwoord

Ja, dat mag, maar je blijft wel verantwoordelijk dat het rechtsgeldig gebeurt. Als de dienstverlener en/of partner informatie verstrekt over, en toestemming verkrijgt voor, het plaatsen van cookies, dan hoeft jij dat niet ook nog eens te doen.

Echter, je blijft als verwerkingsverantwoordelijke wel zelf verantwoordelijk voor het bewerkstelligen van rechtsgeldige en rechtmatige toestemming voor het plaatsen en uitlezen van tracking cookies. Ook als leverancier/dienstverlener is aan te merken als verwerkingsverantwoordelijke. Op grond van artikel 26 lid 3 AVG kun je daarop als verwerkingsverantwoordelijke worden aangesproken, ongeacht wat hierover in het contract met partners is vastgelegd.

Vraag

Wij zijn slechts aanbieders van tracking cookies, de websitebeheerders zijn toch verantwoordelijk voor het verkrijgen van toestemming voor het plaatsen of uitlezen van cookies?

Antwoord

Volgens de rechtspraak kunnen aanbieders van tracking cookies zich niet verschuilen achter hun klanten, de website-eigenaren en -beheerders. De verplichtingen uit de Telecommunicatiewet rusten niet enkel op de websitehouders. De wetgever heeft bepaald dat de verplichting in artikel 11.7a Tw zich richt tot **degene die informatie op het randapparaat opslaat**, dan wel tot **degene die zich toegang verschaft tot informatie op het randapparaat**.

Vraag

Wie in het ecosysteem is verantwoordelijk voor het vragen van toestemming voor het plaatsen van cookies?

Antwoord

In de keten wordt het vragen van toestemming doorgaans overgelaten aan de partners, nu zij de websites exploiteren die internetgebruikers bezoeken. Het is echter wel zo dat alle ketenpartners en hun websitepartners als gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijken in de zin van artikel 26 AVG zijn aan te merken en dat het betrokkenen vrijstaat om jegens elke afzonderlijke ketenpartner hun rechten uit hoofde van de AVG uit te oefenen.

Vraag

Spelen de contractuele afspraken tussen ketenpartners een rol bij de rechten van betrokkenen?

Antwoord

Betrokkenen hoeven geen genoegen te nemen met contractuele afspraken en de procedurele maatregelen die partijen in het ecosysteem met elkaar hebben getroffen. Het is ten aanzien van de betrokkene de verantwoordelijkheid van alle betrokken actoren om ervoor te zorgen dat persoonsgegevens niet onrechtmatig worden verwerkt, bijvoorbeeld zonder zijn rechtsgeldige toestemming.

Vraag

Als software-aanbieder heb ik toch geen zeggenschap over en verplichtingen t.a.v. het gebruik van cookies?

Antwoord

Het is een misvatting dat alleen de websitehouder, en niet ook de software-aanbieder die doorgaans het plaatsen van tracking cookies faciliteert of deze via de websitehouder plaatst, zeggenschap heeft.

Als cookies worden geplaatst als onderdeel van de dienstverlening van een software-aanbieder op grond van de gesloten overeenkomsten met websitebeheerders, dan heeft software-aanbieder wel degelijk zeggenschap over het gebruik van de cookies en is gehouden de cookies-verplichtingen na te leven.

Vraag

Mag ik pas nadat een tracking cookie 'automatisch' is geplaatst en/of uitgelezen, controleren of er rechtsgeldig toestemming is gegeven voor het gebruik van de cookie-informatie?

Antwoord

Deze werkwijze is niet in overeenstemming met de regels van de Tw en de AVG, die toestemming vereisen vóórdat de cookie wordt geplaatst. Deze werkwijze werkt ook stelselmatige schending van deze regels in de hand, omdat continu cookie-informatie wordt verzameld.

Vraag

Moet ik als actor in de keten nieuw te plaatsen tracking cookies tegenhouden?

Antwoord

Nee, dat hoeft niet. Ook als een exploitant nieuw te plaatsen tracking cookies kan tegenhouden, dan is hij juridisch gezien daartoe niet verplicht. De Uniewetgever heeft immers gekozen voor een opt-in en niet voor een opt-out systeem.

Vraag

Op welke manier kan ik als software-aanbieder voldoen aan de cookie-wetgeving?

Antwoord

Als software-aanbieder kun je tools ter beschikking stellen aan partners waarmee het onmogelijk is tracking cookies zonder toestemming te plaatsen en ervoor zorg dragen dat dit ook daadwerkelijk leidt tot een overeenkomstige praktijk (privacy by design and default).

